

Ministerie van Economische Zaken

Digitaal dividend

800 MHz subband
Stand van Zaken

door Bart Schaap

presentatie voor het
Nationaal FrequentiebeleidsOverleg,
18 maart 2010

Stand van zaken

- 3 juni – 4 juli 2009 consultatie gehouden; ca. 50 reacties ontvangen, waarvan ruim de helft uit de sector programma-ondersteuning en evenementen (PMSE, draadloze microfoons)
- knelpunten naar voren gekomen

Belangrijkste knelpunten

- Storingsproblemen bij omroepdistributie; kabel en mogelijk etherontvangst
- Blijft er voldoende vrij spectrum beschikbaar voor het organiseren van grote evenementen (PMSE)
- kernvraag uiteindelijk: de gevolgen voor de consument

Ingezette acties

- AT gevraagd storingsproblematiek in kaart te brengen op basis van testen (kabel)
- AT is een onderzoek gestart naar mogelijke knelpunten bij PMSE gebruik

Eerste indicatieve onderzoeksresultaten kabelstoring

- Er is een probleem als LTE dienst in 800 MHz spectrum van hetzelfde kanaal (*co-channel*) gebruik maakt als de kabel voor de doorgifte van een tv-programma (bij gebruik van 'state of the art' digitale tv en StAI kabel):
  - Op 3 meter afstand van tv in woonkamer in geval van *co-channel* gebruik is de kans op storing ca. 70 %
  - Op 3 meter afstand van tv van burens (met muurdemping) is de kans op storing ca. 50%

Vervolg onderzoek wenselijk

- Om een helder beeld te krijgen en antwoorden op de openstaande vragen is nader onderzoek gestart door AT in samenwerking met Universiteit Twente
- Streven is eindrapportage in mei 2010 af te ronden
- Ook internationaal zijn onderzoeken gestart, waarvan de resultaten door de CIE op een webpagina worden gepubliceerd.

http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecomm/radio_spectrum/topics/reorg/dividend/index_en.htm

PMSE – draadloze microfoons

- Beschikbaar spectrum voor PMSE is door AT in kaart gebracht
- Sprake van waarneembaar verlies als gevolg van nog niet gebruikt spectrum i.v.m. respecteren analoge rechten buurlanden
- Sprake van feitelijk verlies als gevolg van het beleidsvoornemen (het vrijmaken van het 800 MHz spectrum)
- Verlies van beschikbaar spectrum is locatie gebonden (verschilt per locatie)

PMSE- draadloze microfoons

- *Waargenomen* verlies is: ca. 30% binnenshuis en ca. 40% buitenshuis
- *Feitelijke* verlies is minder dan 25% zowel binnenshuis als buitenshuis
- Met het nemen van maatregelen kan dit verlies worden teruggebracht tot minder dan 20% binnenshuis en minder dan 15% buitenshuis
- Aandacht geven aan situatie in zogenaamde "hotspots" (Hilversum, steden met theaters)

Europees traject

- 28 oktober 2009 Mededeling van de CIE "Het digitale dividend omzetten in sociale voordelen en economische groei" (NL tekst d.d. 3 november 2009)
- Vergezeld van Aanbeveling van CIE "tot het vrijgeven van het digitale dividend in de Europese Unie vergemakkelijken"

Kernpunten van de mededeling

- 17 maart jl. heeft het Spectrum Policy Comité een technisch harmonisatiebesluit genomen met als doel om optimaal gebruik te maken van digitaal dividend in het 800 MHz spectrum in een samenhangend Europees kader
- Besluit is niet verplichtend om subband open te stellen voor nieuwe diensten, doch wanneer lidstaat daartoe besluit, dan dient lidstaat de gemeenschappelijke technische parameters te volgen

Kernpunten mededeling

- Lidstaten mogen geen maatregelen nemen die de toepassing van de technische harmonisatiemaatregelen belemmeren
- In het radiospectrum-beleidsprogramma zal voor de EU een scenario worden vastgelegd met betrekking tot het digitaal dividend
- Discussie is gaande over een datum waarop het 800 MHz Europees beschikbaar moet zijn ten bate van elektronische telecommunicatie

Verdere geplande tijdspad

- Resultaten van verdere onderzoek AT afwachten (verwacht in mei) mbt kabelstoring bij LTE gebruik in het 800 MHz spectrum
- Beslissing nemen en Tweede Kamer informeren (afhankelijk van de ontstane politieke situatie)